

Lagutskottets yttrande

1982/83:1 y

om riksdagens utskott (förslag 1981/82:22)

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har berett övriga utskott tillfälle att yttra sig över

dels skrivelse från talmanskonferensen med överlämnande av ett från riksdagens utskottskommitté inkommet betänkande om riksdagens utskott (Förs. 1981/82:22),

dels de med anledning av skrivelsen väckta motionerna 1981/82:2533–2537 och 1982/83:19,

dels de under den allmänna motionstiden 1982 väckta motionerna 1981/82:296, 1981/82:478, 1981/82:691 och 1981/82:1158.

Lagutskottet har beslutat att begränsa sitt yttrande till de delar av förslaget som berör lagutskottets arbetsbörda och beredningsområde. Vänsterpartiet kommunisternas representant i utskottet har framfört avvikande mening och därvid hävdad att utskottet i sitt yttrande även bör ta ställning till och tillstyrka förslagen i motionerna 1981/82:296 och 1981/82:2537 om partsrepresentation i riksdagsutskotten.

Lagutskottet vill med anledning av utskottskommitténs förslag anföra följande.

Utskottskommittén konstaterar (s. 35) att lagutskottets arbetsbörda måste anses tämligen begränsad jämfört med andra utskotts. Å andra sidan är enligt kommittén de ärenden som ankommer på lagutskottet ibland tunga och tidskrävande såsom då det är fråga om större och kanske tekniskt invecklade lagförslag. Kommittén anser det därför knappast möjligt att överföra lagutskottets ärenden till justitieukskottet vilket diskuterats under utredningsarbetet. I stället föreslår kommittén (s. 36) att vissa lagstiftningsärenden som ankommer på näringsutskottet överförs till lagutskottet. Det gäller bl. a. frågor om avtalsvillkorslagen, marknadsföringslagen och lagstiftningen om inkassoverksamhet. Kommittén har inte funnit några bärande skäl för att dessa ärenden skall ligga kvar hos näringsutskottet. Kommittén konstaterar vidare att lagutskottet skiljer sig från övriga utskott så till vida att utskottet praktiskt taget inte har några anslagsfrågor att behandla. Kommittén har undersökt om någon ärendegrupp som innefattar anslagsfrågor kunde överföras till utskottet men har för sin del inte funnit någon lämplig sådan ärendegrupp.

Lagutskottet vill till en början uttrycka en viss förvåning över kommitténs uttalande att utskottets arbetsbörda måste anses tämligen begränsad jämfört

med andra utskotts. Någon närmare analys av utskottens arbetsbelastning synes inte ligga bakom uttalandet utan detta torde grunda sig på en uppfattning hos andra ledamöter och tjänstemän än lagutskottets som under utredningsarbetet tillfrågats om utskottens arbetsbelastning. Utskottet vill för sin del inte bestrida att det finns utskott som är betydligt mer arbetstyngda än lagutskottet, t. ex. de av kommittén nämnda finansutskottet, skatteutskottet, socialutskottet, näringsutskottet och arbetsmarknadsutskottet. Däremot torde man inte kunna generellt säga att lagutskottet har en lägre arbetsbelastning än flertalet av de andra utskotten. De uttalanden som gjorts till kommittén om lagutskottets arbetsbörda avspeglar i viss mån den något snäva syn på lagstiftningsarbetet som inte sällan kommer till uttryck. Som utskottskommittén själv framhåller är de ärenden som lagutskottet bereder ibland tunga och tidskrävande. Oftast är det då fråga om större och invecklade lagförslag. Under senare år har utskottet haft att handlägga ett flertal sådana ärenden. Här kan nämnas t. ex. ny lagstiftning om handelsbolag, ny utsökningsbalk och ny namnlag. Utskottet vill också peka på att det inte sällan förekommer att lagförslag omarbetas eller ändras, vilket – förutom arbetet med att utforma ändringsförslagen – ofta kräver ganska omfattande och ingående motivuttalanden.

Det nu anförda understryker ytterligare riktigheten i kommitténs uttalande att det inte är möjligt att överföra lagutskottets ärenden till justitieutskottet utan att det senare får en alltför hård belastning.

Kommitténs förslag, att de lagstiftningsärenden på konsumenträttens område som nu handläggs av näringsutskottet skall överföras till lagutskottet, kan lagutskottet helt ställa sig bakom. De olika konsumenträttsliga lagarna har ett sådant inbördes sammanhang att det är en betydande fördel om de kan behandlas av samma utskott. Det är därför rimligt att hela detta lagstiftningskomplex behandlas av lagutskottet. Genom en överföring av ärendena till lagutskottet uppnås också en överensstämmelse med departementsindelningen. (Lagstiftningsärendena på konsumenträttens område handläggs av justitiedepartementet.)

Lagutskottet bereder f. n. anslagsfrågor endast såvitt avser bokföringsnämnden och fideikomissnämnden. En överföring av flera anslagsposter till utskottets beredningsområde skulle ha betydande fördelar. Bl. a. skulle utskottsarbetet lättare kunna fördelas över hela riksdagssessionen. För utskottets ledamöter skulle det vidare vara av väsentligt värde att utskottet utom den generella civilrättsliga lagstiftningen fick hela ansvaret för ett visst bestämt sakområde. Som framgår av redogörelsen ovan har kommittén övervägt frågan men inte kunnat lämna något förslag om överföring av ärendegrupp till utskottet.

När nu departementsindelningen ändras anser utskottet det angeläget att frågan om överflyttande till lagutskottet av bestämda ärendegrupper ånyo tas upp till prövning. Utskottet vill för sin del föreslå att till utskottet överförs

ärenden rörande exekutionsväsendet samt ärenden rörande konsumentfrågor.

Frågor rörande exekutionsväsendet handläggs f. n. av kommundepartementet och i riksdagen av civilutskottet. Enligt tilläggsbestämmelse 4.6.16 till riksdagsordningen skall civilutskottet bereda bl. a. ärenden om länsförvaltningen med lokala skattemyndigheter och exekutionsväsendet. I yttrande år 1974 till utredningen angående en allmän översyn av riksdagens arbetsformer tog lagutskottet upp frågan om en överföring av exekutionsväsendet till utskottets beredningsområde. Utskottet åsyftade då närmast kronofogdemyndigheterna. Med hänsyn till det nära samband som fanns mellan överexekutorsorganisationen i länsstyrelserna och kronofogdemyndigheterna ansågs det dock inte lämpligt att skilja handläggningen av dessa ärendegrupper åt.

Förhållandena har sedan dess ändrats. Med ikraftträdandet av utsökningsbalken den 1 januari 1982 upphörde överexekutorsorganisationen. Ett flertal av överexekutors uppgifter, t. ex. exekutiv försäljning av fast egendom, överfördes till kronofogdemyndigheterna medan andra uppgifter överfördes till tingsrätterna. Exekutionsväsendets tidigare anknytning till länsförvaltningen har således upphört.

Regeringen har förordnat att ärenden om kronofogdemyndigheterna i fortsättningen skall föredras av chefen för ekonomi- och budgetdepartementen. Avsikten synes vara att ärendegruppen skall överföras till det blivande finansdepartementet.

Kronofogdemyndigheterna handlägger i huvudsak arbetsuppgifter enligt utsökningsbalken. Vissa kronofogdemyndigheter är vidare tillsynsmyndigheter enligt 42 § konkurslagen och har i denna egenskap tillsyn över förvaltningen i konkurser. Kronofogdemyndigheterna har således att huvudsakligen tillämpa lagstiftning som ligger inom lagutskottets beredningsområde. Utskottet vill framhålla att utskottet vid behandlingen av ärenden rörande utsöknings- och konkursrätten åtskilliga gånger haft anledning att gå in på spörsmål om kronofogdemyndigheternas organisation och verksamhet, alltså frågor med nära anknytning till anslagsfrågorna.

Enligt utskottets mening skulle det vara av värde om ärenden rörande kronofogdemyndigheterna överfördes till utskottet. Härigenom skulle en sammanhållande behandling kunna ske av lagstiftnings- och anslagsfrågor inom detta område. Ärenden rörande kronofogdemyndigheterna utgör en klar åtskiljbar ärendegrupp, och sedan sambandet med länsförvaltningen brutits i budgetärenden saknar ärendegruppen naturlig anknytning till civilutskottets beredningsområde. Några problem skulle därför en sådan överflyttning inte behöva föra med sig.

Ärenden rörande konsumentvaror och -tjänster, konsumentinformation samt konsumentskydd i övrigt handläggs f. n. i handelsdepartementet och i riksdagen av näringsutskottet. Handelsdepartementet skall nu avvecklas,

och avsikten synes vara att överföra den nu aktuella ärendegruppen till det blivande finansdepartementet.

Den förändrade departementsindelningen bör enligt utskottets mening föranleda att man ånyo prövar frågan om till vilket utskotts beredningsområde konsumentfrågor skall hänföras. I det föregående har utskottet tillstyrkt att till utskottets beredningsområde överförs den konsumenträttsliga lagstiftning som inte redan tidigare handlagts av utskottet. Enligt utskottets mening skulle det vara en betydande fördel om även konsumentfrågor i övrigt kunde överföras till utskottet. Härigenom skulle alla frågor inom konsumentområdet kunna handläggas av ett utskott. Utskottet skulle också få ansvar för ytterligare en politiskt betydelsefull ärendegrupp. Genom en sådan överflyttning skulle det kraftigt arbetstyngda näringsutskottet kunna avlastas en inte obetydlig ärendegrupp.

Om utskottets förslag genomförs skulle till lagutskottet således överflyttas lagstiftningsfrågor rörande konsumenträtt, konsumentfrågor i övrigt samt ärenden rörande kronofogdemyndigheterna. Enligt utskottets mening synes en sådan överflyttning kunna ske utan att utskottets kansli i varje fall f. n. behöver förstärkas med ytterligare föredragande. Den för lagutskottet speciella ordningen att en av utskottets två föredragande även skall biträda med föredragning i andra utskott torde dock inte kunna behållas.

Utskottskommittén har uttalat att den föreslagna överflyttningen av lagstiftningsärenden från näringsutskottet till lagutskottet kan ske utan att beskrivningen av utskottets beredningsuppgifter i tilläggsbestämmelsen 4.6.5 till riksdagsordningen ändras. Utskottet delar inte denna uppfattning. Om utskottet kommer att bereda hela den viktiga konsumenträttsliga ärendegruppen bör detta markeras genom att i beskrivningen införs att utskottet bereder ärenden om konsumenträtt. Följs utskottets förslag beträffande konsumentskyddsfrågor i övrigt och kronofogdemyndigheterna bör självfallet ärendeöverflyttningen föra med sig ändringar i utskottets ärendebeskrivning.

Utskottet vill avslutningsvis peka på att beskrivningen av utskottets beredningsområde är så upplagd att först anges balkarna och därefter övrig lagstiftning. Som utskottet tidigare redovisat har utsökningslagstiftningen förts in i en särskild utsökningsbalk. Beskrivningen bör därför ändras så att efter jordabalken förs in utsökningsbalken samtidigt som ordet utsökning mellan immaterialrätt och konkurs stryks.

Stockholm den 9 november 1982

På lagutskottets vägnar

PER-OLOF STRINDBERG

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Stig Olsson (s), Martin Olsson (c), Joakim Ollén (m), Arne Andersson i Gamleby (s), Ingemar Konradsson (s), Mona S:t Cyr (m), Marianne Karlsson (c), Owe Andréasson (s), Stig Gustafsson (s), Allan Ekström (m), Sigvard Persson (c), Per Israelsson (vpk) och Inga-Britt Johansson (s).

